

ȘTIRI DE LA ROMÂNII DIN SUDUL BASARABIEI

Către:

MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
ȘI AL ȘTIINȚEI DIN UCRAINA,
în atenția Domnului Ministru SERGHII KVIT

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII,
TINERETULUI ȘI SPORTULUI
DIN ROMÂNIA,
în atenția Domnului Ministru
SORIN MIHAI CÎMPEANU

MINISTERUL EDUCAȚIEI
DIN REPUBLICA MOLDOVA,
în atenția Doamnei Ministru MAIA SANDU

Stimată Doamnă Ministru, Domnilor Miniștri,

Prin prezenta scrisoare Asociația „Basarabia” a Românilor din regiunea Odesa se adresează Excelențelor Voastre, solicitându-vă expunerea poziției oficiale a ministerelor pe care le conduceți în ce privește situația învățămîntului în limba română din Ucraina, divizat în continuare, conform practicilor regimului comunist din URSS, în învățămînt în limba română pentru școlile din comunitățile cu populație majoritară românească în regiunile Cernăuți și Transcarpatia, și în învățămînt într-o limbă „moldovenească” pentru școlile din Sudul Basarabiei, regiunea Odesa.

Acest demers succede *Memoriului* Asociației „Basarabia” din 31 Martie 2015, **privind unificarea celor două programe de învățămînt existente, pentru instituțiile școlare cu predare în limba română și „moldovenească” din Ucraina, într-o singură programă de învățămînt, prin trecerea tuturor acestor instituții școlare la învățămîntul conform programei pentru instituțiile școlare cu predare în limba română**, pe care îl anexăm prezentei scrisori.

Cu părere de rău, la solicitarea noastră ne-a fost adusă la cunoștință doar poziția șefului Departamentului Învățămînt Mediu și Preșcolar al

Ministerului Învățămîntului și Științei din Ucraina, dl. Iuryi Kononenko (*anexat*), prin care demnitarul ucrainean nu acordă importanță cuvenită subiectului expus și argumentat în *memoriul din 31.03.2015*, eschivîndu-se, în cele mai bune tradiții ale regimului totalitar comunist condamnat recent de statul ucrainean prin pachetul de legi anticomuniste, de la răspunsuri și soluții concrete la solicitarea noastră.

Conform unui comunicat de pe pagina oficială a Ministerului Educației din România (la această adresă <http://www.edu.ro/index.php/press-rel/22850>), reiese că în cadrul întîlnirii bilaterale româno-ucrainene de la cea de-a IX-a Conferință Ministerială a Procesului Bologna și a IV-a ediție a Bologna Policy Forum de la Erevan din 14 Mai 2015 *domnul Serhii Kvit, Ministru al Învățămîntului și Științei din Ucraina, „a afirmat că nu există diferențe între limbile română și moldovenească”*. Asociația „Basarabia” *salută o asemenea abordare verbală la nivel interministerial și interstatal oficial, de recunoaștere de către înaltul demnitar ucrainean a adevărului că așa zisa limbă „moldovenească” este, în fapt identică limbii române.*

Totodată, prin intermediul acestor rînduri **solicităm în mod repetat Domnului Ministru Serhii Kvit să inițieze procedura de unificare a celor două programe de învățămînt existente, pentru instituțiile școlare cu predare în limba română și „moldovenească” din Ucraina, într-o singură programă de învățămînt, prin trecerea tuturor acestor instituții școlare la învățămîntul conform programei pentru instituțiile școlare cu predare în limba română**, astfel încît în cel mai scurt timp – pe perioada vacanței de vară, pînă la începutul noului an școlar 2015-2016, și în școlile din Sudul Basarabiei să se studieze după aceeași programă școlară în care studiază, spre exemplu și conaționali elevilor sud-basarabeni din școlile raionului Noua Suliță, regiunea Cernăuți – **în limba română.**

Rămînem ferm convinși că o abordare duplicitară în domeniul denumirii limbii române din

Ucraina nu corespunde tendințelor actuale de decumunizare și desovietizare a statului ucrainean și a societății civile ucrainene, exprimate printr-o serie de adoptări legislative recente ale Parlamentului Ucrainei, legi semnate și puse în aplicare de **președintele Petro Poroșenko – vorbitor de limbă română**, nu de una „moldovenească”. În condițiile unei politici declarative democratice și proeuropene abordate la nivel central este inadmisibilă sustragerea tezelor convenabile unei politici asimilaționiste privind minoritatea națională română și/sau „moldovenească” din Ucraina, din contextual general al politicii de condamnare a regimurilor totalitare.

Prin urmare, **cerem sprijinul univoc al celor trei ministere ale educației din Ucraina, România și Republica Moldova, în vederea salvării învățămîntului în limba română din Ucraina, în regiunile adiacente hotarului comun dintre cele trei state vecine și prietene – regiuni în care tradițional locuiește o comunitate de peste 400.000 de cetățeni ucraineni de origine etnică română. Limba „moldovenească” este o reminiscență a politicii de deznaționalizare a românității de fostul regim sovietic-comunist, reminiscență fructuos folosită de către neprieteniile statelor noastre de cetățenie sau de rudenie și în perioada de independență a Ucrainei și Republicii Moldova.**

În perspectiva bunei vecinătăți trilaterale statul ucrainean trebuie să renunțe la propagarea mitului sovietic al „moldovenismului” în relațiile cu România și Republica Moldova, și să respecte limba oficială a acestor două state – una dintre limbile oficiale ale Uniunii Europene inclusiv prin implementarea unicei programe de învățămînt în limba română pentru minoritatea națională română și/sau moldovenească din Ucraina.

Cu aleasă considerație,

Anatol POPESCU
Președinte al Asociației Național-Culturale
a Românilor din regiunea Odesa
„BASARABIA”

20 Mai 2015, Ismail

COMUNICAT

Conducerea Asociației „BASARABIA” a Românilor din regiunea Odesa își declară îngrijorarea privind starea reală a lucrurilor în domeniul democratizării și europenizării statului, autorităților și a societății ucrainene per ansamblu. Drept motiv pentru aceste afirmații servește continuarea de către reprezentanții executivului de la Kiev a practicilor bolșevice-staliniste de abordare a situației comunității românofone din Ucraina, reprezentată de un singur popor, divizat artificial și premeditat în urma pactului Molotov-Ribbentrop în români și „moldoveni”, inclusiv prin propagarea falsei idei de limbă „moldovenească” în teritoriile anexate de URSS în urma acestui pact hitlerist-stalinist – teritorii alipite R.S.S. Ucrainene – actuala regiune Cernăuți și Sudul Basarabiei din componența regiunii Odesa.

Urmare a demersului Asociației „Basarabia” din 31 Martie 2015 – *Memoriul privind unificarea celor două programe de învățămînt existente, pentru instituțiile școlare cu predare în limba română și „moldovenească” din Ucraina, într-o singură programă de învățămînt, prin trecerea tuturor acestor instituții școlare la învățămîntul conform programei pentru instituțiile școlare cu predare în limba română*, Ministerul Învățămîntului și Științei din Ucraina, la solicitarea Secretariatului Cabinetului de Miniștri al Ucrainei nr. 17776/0/1-15 a răspuns într-un mod foarte evaziv la apelul nostru.

Redăm mai jos traducerea din limba ucraineană a scrisorii nr. 2/3-13-722-15 din 15.04.2015 – poziție oficială a Ministerului Învățămîntului și Științei din Ucraina, semnat de Iu. G. Kononenko, șef al Departamentului Învățămînt Mediu și Preșcolar:

„Președintelui Asociației Național-Culturale a Românilor din regiunea Odesa „Basarabia” Popescu A.

Stimate domnule Anatol!

Departamentul Învățămînt Mediu și Preșcolar al Ministerului Învățămîntului și Științei din

Ucraina a examinat adresarea Dumneavoastră din 31 Martie 2015 privind unificarea celor două programe de învățământ existente, pentru instituțiile școlare cu predare în limba română și moldovenească din Ucraina, într-o singură programă de învățământ, prin trecerea tuturor acestor instituții școlare la învățământul conform programei pentru instituțiile școlare cu predare în limba română.

Menționăm că problemele generale a denumirilor de limbi nu sunt de competența Ministerului.

În același timp vă anunțăm că art. 2 al Legii Ucrainei privind ratificarea Cartei europene a limbilor regionale și minoritare prevede că dispozițiile Cartei se aplică asupra limbilor următoarelor minorități naționale din Ucraina: «belarusă, bulgară, găgăuză, greacă, evreiască, a tătarilor din Crimeea, moldovenească, germană, poloneză, rusă, română, slovacă și maghiară».

Reprezentanții comunității moldovenești consideră că denumirea limbii lor este moldovenească. Respectiv, Ministerul elaborează și implementează programe de învățământ în limba moldovenească.

De asemeni, vă recomandăm să rezolvați într-un mod tolerant și cu respect reciproc problemele care necesită discuții, cu participarea societății civile a minorităților naționale moldovenească și română”.

Suntem ferm convingși că o asemenea abordare nu corespunde tendințelor actuale de decomunizare și desovietizare a statului ucrainean și a societății civile ucrainene, exprimate printr-o serie de adopțiuni normative/legislative recente ale Parlamentului Ucrainei. În condițiile unei politici declarative democratice și pro-europene abordate la nivel central este inadmisibilă sustragerea tezelor convenabile unei politici asimilaționiste privind minoritatea națională română și/sau „moldovenească” din Ucraina, din contextual general al politicii de condamnare a regimurilor totalitare.

Considerăm „moldovenizarea” învățământului românesc din URSS drept o acțiune premeditată a regimului comunist-totalitar al Kremlinului de de-naționalizare a populației românofone băștinașe din RSS Moldovenească și RSS Ucraineană, iar prin urmare – și menținerea tezelor moldoveniste și a denumirii de limbă „moldovenească” în domeni-

ul învățământului mediu din regiunea Odesa în perioada de independență a Ucrainei – drept continuare de către statul ucrainean a politicii premeditate de de-naționalizare a popoarelor de regimul comunist-totalitar de la Moscova.

Prin prezenta declarație Asociația „Basarabia” a Românilor din regiunea Odesa face apel către Președinții celor două state înrudite ale românilor din Sudul Basarabiei – România și Republica Moldova – domnii Klaus Iohannis și Nicolae Timofti, către Guvernele celor două state românești, Parlamentul României și Parlamentul Republicii Moldova, Academia Română, Academia de Științe a Republicii Moldova, dar și Academia de Științe a Ucrainei – să susțină cauza unicei identități naționale a românității din Ucraina și a unicității denumirii de limbă română în relațiile cu autoritățile statului ucrainean.

Nu în ultimul rând, ne adresăm societății civile române din Ucraina cu rugămintea de a susține, în mod oficial, demersurile Asociației „Basarabia” privind cauza națională românească și respectarea drepturilor minorității naționale române autohtone din Ucraina.

Anatol POPESCU

Președinte al Asociației Național-Culturale
a Românilor din regiunea Odesa
„BASARABIA”

15 Mai 2015, Ismail

MEMORIU

al Asociației Național-Culturale a Românilor din regiunea Odesa „BASARABIA”
privind unificarea celor două programe de învățământ existente pentru instituțiile școlare cu predare în limba română și „moldovenească” din Ucraina într-o singură programă de învățământ, prin trecerea tuturor acestor instituții școlare la învățământul conform programei pentru instituțiile școlare cu predare în limba română

Domnului Președinte al Ucrainei,
PETRO POROȘENKO
Domnului Prim-Ministru al Ucrainei,
ARSENII YAȚENIUK

Domnului Ministru al Învățămîntului și
Științei, SERGHII KVIȚ
Domnului Președinte al Administrației
Regionale de Stat Odesa, IGOR PALYȚEA
Doamnei Director al Departamentului
Învățămînt și Știință a Administrației Regionale
de Stat Odesa, TETIANA LAZAREVA

*Stimate Domnule Președinte!
Doamnelor și Domnilor!*

Ne adresăm conducerii statului și patriei noastre cu rugămintea să atrageți atenția asupra situației care s-a creat, de-a lungul anilor de independență a Ucrainei, în ce privește învățămîntul în limba maternă pentru reprezentanții populației autohtone române și/sau moldovenești din Ucraina, prin separarea procesului de învățămînt în cele mai „bune” tradiții ale puterii sovietice-bolșevice.

După cum bine cunoașteți, în urma evenimentelor istorice locurile tradiționale și permanente de trai ale românilor din Ucraina independentă sunt raioanele Teaciv și Rahău din regiunea Transcarpatică, regiunile Cernăuți și Odesa. În aceste trei regiuni de frontieră timp de veacuri întregi locuiesc reprezentanți ai unui singur popor al latinității orientale, care comunică în numeroase graiuri ale aceleiași limbi – limba română.

Cu părere de rău, istoria contemporană, cuprinzînd componenta sa indispensabilă – regimul comunist al Uniunii Sovietice din întregul bloc socialist din Europa centrală și de Est, controlat în totalitate de Kremlin, a dat de înțeles întregii omeniri că regimurile totalitare sunt în stare să distrugă nu numai personalitatea și identitatea națională a persoanei umane, dar și identitatea națională a întregilor popoare, cu forța, prin intermediul unei proceduri implementate sistematic, obligînd popoare mai mici să renunțe la propria limbă, cultură, religie și învățămînt în limba maternă în folosul limbii sau a culturii dominante – în cazul nostru comun – în folosul limbii ruse pe cuprinsul tuturor republicilor sovietice. Astfel, etapizat, prin *Marea Înfometare (Golodomor)* din prima jumătate a sec. XX și în următorii 40 de ani puterea sovietică din Moscova a extirpat considerabil limba ucraineană din instituțiile de învățămînt și de cultură din RSS Ucraineană, popularizînd un mit concret privind existența a unui grai ucrainean sau „malorus” („*rusa mică*”) al limbii ruse. În același

mod, după sfîrșitul celui de-al Doilea Război Mondial, a fost fabricată limba „moldovenească” și trecută la grafia chirilică, precum și poporul „moldovenesc”, care ar fi diferit în mod consistent de istoria, cultura sau limba celei de-a doua jumătăți a acestuia – românii care locuiesc azi în provincia istorică Moldova din componența României contemporane. După cum observăm – la destrămarea URSS soarta popoarelor din RSS Ucraineană și RSS Moldovenească a fost hotărîtă anume de popoarele noastre, și nicidecum de Moscova, Kremlin, cu atît mai mult Stalin sau fondatorul îmbălsămat al colosului sovietic – Lenin.

Prin urmare, în Declarația de Independență a Republicii Moldova din 27 August 1991, în conformitate cu hotărîrea Marii Adunări Naționale din Chișinău de la 31.08.1989 limba de stat a Republicii Moldova este recunoscută limba română, pe baza grafiei latine. Conflictul armat din Transnistria din 1992, dar mai precis – componenta rusească a acestuia și agentura KGB-istă a Uniunii Sovietice – practic au impus politicului moldovenesc să adopte Constituția Republicii Moldova din 1994 cu acea componentă notorie, și anume – art. 13, prin care recunoaște drept limbă de stat, în contradicție cu Declarația de Independență (!) – limba moldovenească (însă, de asemeni, pe baza grafiei latine). Prin hotărîrea Curții Constituționale din 2013, în Republica Moldova este recunoscută denumirea limbii de stat, în conformitate cu Declarația de Independență. Conform p.2 din Hotărîrea nr. 36 de la 05.12.2013, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a hotărît: „În cazul existenței unor divergențe între textul Declarației de Independență și textul Constituției, textul constituțional primar al Declarației de Independență prevalează.”. Cu siguranță, interpretarea juridică a Curții Constituționale a Republicii Moldova are la bază și expresia pur științifică a acestei probleme. Astfel, în anul 2010 Academia de Științe a Republicii Moldova, răspunzînd la o interpelare a Uniunii Interregionale „Comunitatea Românească din Ucraina”, a menționat: „denumirea corectă, științifică a limbii vorbite de românii din Basarabia istorică (inclusiv nordul și sudul acesteia), din regiunea Cernăuți și cea Transcarpatică, este **LIMBA ROMÂNĂ**, fapt arhicunoscut de lingviștii contemporani și confirmat în cadrul mai

multor întruniri științifice, susținut de altfel și de lingviștii ucraineni, fiind suficient să amintim aici numele regretatului profesor Stanislav Semcinschi. Mai mult, savanții Academiei de Științe a Moldovei și-au expus opinia în problema denumirii corecte a limbii române de nenumărate ori. Astfel, în *Răspunsul la solicitarea Parlamentului Republicii Moldova privind istoria și folosirea glotonimului «limbă moldovenească»*, adoptat în ședința lărgită a Prezidiului Academiei de Științe a Moldovei din 9 septembrie 1994, se subliniază: «Convingerea noastră este aceea că articolul 13 din Constituție trebuie să fie revăzut în conformitate cu adevărul științific, urmînd a fi formulat în felul următor: „Limba de stat (oficială) a Republicii Moldova este limba română”». Ulterior, la 28 februarie 1996, Adunarea Generală Anuală a Academiei de Științe a Moldovei a adoptat o declarație prin care a fost confirmată opinia științifică a specialiștilor filologi din republică și de peste hotare, potrivit căreia limba de stat (oficială) a Republicii Moldova este limba română. Din 1996 și pînă în prezent, opinia savanților de la Academie în problema glotonimului „limbă română” a rămas aceeași, în pofida faptului că unii politicieni au ajuns să declare că sintagma «limbă română» e un termen științific, în timp ce sintagma «limbă moldovenească» ar fi un termen politic, acesta, în realitate, fiind un termen ideologic și geopolitic”.

Astfel, în prezent avem două state independente, a căror limbă de stat este o singură limbă est-romanică – limba română: România și Republica Moldova.

Însă, tot în prezent există un singur stat, care folosește denumirea de limbă „moldovenească”, mai cu seamă în ce privește asigurarea procesului de învățămînt a unei părți din populație – reprezentanți ai unei minorități naționale. Aceasta este patria noastră și a Dumneavoastră comună – Ucraina. Desigur, „limba moldovenească, în grafie chirilică” figurează, demonstrativ, încă într-o regiune – formațiune separatistă – republica moldovenească nistreană nerecunoscută – *de facto* aceasta reprezentînd un teritoriu al Republicii Moldova ocupat ilegal.

La încheierea celei de-a doua conflagrații mondiale în Sudul Basarabiei se mai preda în limba română în 62 de școli, în localitățile cu populație majoritară românească – orașe și sate. După

dispariția Uniunii Sovietice, Ucraina independentă și suverană a moștenit doar 18 din acele școli românești, aflate doar în sate, preponderent în cele trei raioane de la Dunăre – Reni, Ismail și Chilia, dar și în raioanele Sărata, Tatarbunar, Tarutino, Belgorod-Dnestrovski (*Cetatea Albă*). În așa mod URSS reușind să extirpe învățămîntul românesc din toate orașele și majoritatea satelor românești sud-basarabene, rusificînd 44 (!!!) de școli românești. Astăzi, după 24 de ani de independență a statului ucrainean în raioanele din Sud-Vestul regiunii Odesa mai sunt doar cinci (5!!!) școli naționale în care procesul de învățămînt se desfășoară integral în limba română, însă sub denumirea de „moldovenească”, conform ordinului politic de la Kiev. Restul – 13 școli – ori sunt ucrainizate, ori acest proces este în plină desfășurare. Toate acestea în circumstanțele în care se vorbea, în primii ani de independență a statului ucrainean, chiar de o posibilitate de a redeschide clase românești în școlile rusificate de comuniști, atît de democrată și europeană se întrezărea perspectiva!...

Cu tot respectul față de numeroasele realizări ale tînărului, independentului și suveranului stat ucrainean, trebuie să atragem atenția Dumneavoastră asupra faptului că în perioada sovietică același popor – separat de Stalin în români și/sau moldoveni – din RSS Ucraineană dispunea de învățămînt într-o singură limbă – „moldovenească” (grafie chirilică), la fel cu școlile din RSS Moldovenească! Cu părere de rău, unica „realizare” a statului ucrainean în acest context este că a mai separat odată acest popor, promovînd politica „*divide et impera!*” în problemele lingvisticii, fapt de care nu s-a încumetat nici măcar puterea sovietică: anume statul ucrainean, prin intermediul nomenclaturii comuniste moștenite, a reușit să despartă învățămîntul în limba română care se dezvolta în Ucraina anilor 1989-1998, implementînd limba „moldovenească” în procesul de învățămînt din regiunea Odesa.

*Domnule Președinte,
Doamnelor și Domnilor,*

Într-o viziune pozitivă a acestui subiect, statul ucrainean, ieșind din trecutul sovietic comun împreună cu Republica Moldova, încă de la

începutul independenței Ucrainei, prin propriul sistem de învățământ a menținut în regiunile compact populate de populație românofonă – români și/sau moldoveni (regiunile Transcarpatică, Cernăuți și Odesa) – învățământul în limba română în instituțiile de învățământ de treptele I-III. Începând cu anul 1991, Ministerul învățământului din Ucraina aplica o singură programă de învățământ în limba română atât pentru instituțiile de învățământ naționale care activau în localitățile în care populația majoritară o constituie etnicii români, cât și în școlile din localitățile populate de români oficial denumiți în acte încă de puterea sovietică ca avînd o naționalitate aparte – „moldoveni”.

Întîmplător sau nu (?!), dar imediat după semnarea Tratatului ucraineano-român de bună vecinătate din 1997, pe valurile unui „moldovenism” de sorginte neo-sovietică venit de nicăieri altundeva decît de la Tiraspol (în fond – cauza prezenței denumirii de limbă „moldovenească” din art. 13 al constituției R. Moldova), Ministerul Învățământului și Științei din Ucraina începe, din anul 1998, procesul de învățământ în unitățile de învățământ din regiunea Odesa în limba „moldovenească” de predare, aprobînd o programă școlară duplicitară, practic identică (față de programa românească) în această „limbă”; tipărește din contul statului manuale aparent pentru două școli distincte: unele pentru școlile cu predare în limba română, altele – pentru școlile cu predare în „moldovenească”. Drept apogeu al meseriei editoriale apare tiparul la una dintre editurile din orașul Lvov a două manuale identice 100%, separat pentru școli „românești” și „moldovenești”, schimbînd pentru aceasta conținutul unei singure pagini!!!

Și iarăși întîmplător sau nu, însă anume în anul 1998, în timp record și vădit cu sprijinul structurilor de stat cu destinație specială se creează Asociația Moldovenilor din Ucraina, iar drept veritabil conducător inamovibil al acesteia este numit nimeni altul decît Anatol S. Fetescu – soțul Larisei I. Fetescu, aceasta fiind pînă în prezent (!!!) metodistă/curator asupra școlilor „moldovenești” din regiunea Odesa. În fapt, statul ucrainean a angajat un cuplu, cu un scop concret: pentru a cîta oară să despartă – prin intermediul programei de învățământ controlate de familia Fetescu și prin mass-media românofobă tipărită (bilunarul „Lucașăru”) editat de Asociația Moldovenilor din

Ucraina, conform practicilor sovietice comuniste și totalitare – nu numai același popor, ci mai ales comoara cea mai de preț a acestuia – limba – în două limbi aparent diferite, „moldovenească” și română, conferind în acest fel statut de limbă graiului moldovenesc al limbii române. Această absurditate este foarte eficientă și în zilele noastre, cînd absolvenții școlilor „moldovenești” din Sudul Basarabiei, avînd în diploma de absolvire menționată drept limbă maternă „moldovenească” urmează studiile la specializarea „limbă română” la Universitatea Umanistă de Stat din Ismail, iar atunci cînd se reîntorc în școlile de la baștină Direcția Regională de Învățământ de la Odesa îi obligă pe aceștia din urmă – profesori de limbă română – să predea (într-)o limbă „moldovenească”!... Pe parcursul anilor de independență a Ucrainei suntem martori la o situație absolut absurdă cînd, fără să părăsească localitatea, absolvenții aceleiași școli au trecută româna drept limbă maternă în diplomele de studii medii necomplete din 1996, iar în diplomele de studii medii complete din 1998 apare drept limbă maternă „moldovenească”. Și toate acestea – la buna dispoziție a funcționarilor din Odesa sau la ordinul politic de la Kiev.

Desigur, conform tradițiilor democratice europene consacrate – nimeni nu a abrogat dreptul la autoidentificare națională, iar în prezent este problema fiecărei persoane cum se identifică – român sau moldovean – în cazul populației românofone de 400 de mii de oameni din Ucraina, în cele cîteva decenii trecute divizați artificial de regimul comunist în români și moldoveni.

Dar, oare dorește Ucraina de azi să continue „glorioasele” tradiții comuniste-totalitare de asupraire a popoarelor mici, sau – totuși – statul nostru cu adevărat optează pentru valorile democratice? Suntem convingși că în răspunsul Dumneavoastră la această întrebare veți alege cea de-a doua teză.

În realitate, din punct de vedere obiectiv, cultural-istoric, științific și nu în ultimul rînd – diplomatic – Ucraina modernă și organele puterii de stat de toate nivelele trebuie să recunoască că românii din Ucraina, inclusiv volohii, maramureșenii, bucovinenii, moldovenii și basarabenii sunt reprezentanții unui singur popor, ai aceleiași culturi, și aceștia au aceeași limbă maternă – limba română, care de asemeni se împarte în o sumedenie

de graiuri locale – *maramureșean, bucovinean, moldovean, basarabean, ardelenesc, oltenesc, muntenesc* ș.a., precum și limba ucraineană se împarte în graiuri precum cel *de Slobojanșcina, huțul, transcarpatic, de Polissya, al boicilor, de stepă, al Nistrului Superior, al Niprului Superior* ș.a..

Din motive necunoscute nouă, puterea de stat ucraineană din anii precedenți a făcut tot ce a fost posibil pentru a politiza problema învățămîntului în limba română din regiunea Odesa. O rezonanță deosebită a avut cazul anului 1999, cînd doamna Zinaida Pinteac – profesoară eminentă a învățămîntului public din Ucraina, directoare a școlii din Frumușica Veche / Staroselie, raionul Sărata – a fost demisă din funcție pentru obiectivitatea demonstrată și pentru menținerea denumirii științifice a limbii române în școală. Simbolic este acel fapt că anume în același an în orașul Odesa a fost furat bustul lui Mihai Eminescu, clasic al literaturii române... Chiar și în prezent sunt sub evidența specială a organelor puterii regionale și raionale și a Serviciului de Securitate al Ucrainei toate cadrele didactice care mențin legături de specialitate cu alți români – colegi din Cernăuți, Republica Moldova sau România, ori participă la stagii pedagogice în limba română de peste hotarele Ucrainei.

Regretabil este faptul că și în perioada actuală conducerea Departamentului Regional Odesa de Învățămînt interzice drastic profesorilor să folosească denumirea „limbă română” în procesul de învățămînt, desfășoară separat de regiunile Transcarpatică și Cernăuți cursuri de perfecționare a cadrelor didactice, olimpiade școlare la limba „moldovenească” ș.a.. Una dintre dovezile recente ale dimensiunii politice a acestei probleme este organizarea de către Ministerul Învățămîntului și Științei din Ucraina a „Primei olimpiade panucrainene la limba română” în Cernăuți, la finele lunii Martie 2015, cu participarea doar a elevilor din regiunile Transcarpatică și Cernăuți. Desigur, această acțiune de premieră este un mare plus al noilor organe ale executivului ucrainean, dacă nu ar apare o mică/mare întrebare: o olimpiadă la aceeași limbă, dar cu denumirea de „moldovenească” s-a desfășurat și la Odesa, desigur că într-un format mai mic, însă cu siguranță cu finanțare de la stat considerabilă, cu scopul de a mai turmenta o dată elevii sud-basarabeni că Eminescu nu este

poet clasic al literaturii române, ci numai al celei „moldovenești”, și că limba lor se deosebește prin ceva consistent de limba românilor maramureșeni sau bucovineni...

Avînd în vedere cele relatate mai sus, care nici într-un caz nu sunt noutăți pentru organele puterii de stat din toți anii de independență a Ucrainei,

ținînd cont de numeroasele concluzii ale savanților de elită și ale ședințelor Academiiilor de Științe din Ucraina, România și Republica Moldova privind unica denumire a formei literare a limbii române și existența unor speculații pur politice și falsuri pseudoștiințifice în ce privește existența unei limbi „moldovenești” aparte, bazată pe graiul moldovenesc al limbii române,

ținînd cont de aspirațiile declarate ale Ucrainei de integrare în Uniunea Europeană, unde una dintre limbile oficiale este limba română – limbă pe care pentru prima dată în toată istoria Ucrainei o posedă Președintele țării noastre Petro Poroșenko, fapt de care este mîndră întreaga comunitate românofonă din Ucraina – peste 400.000 de cetățeni, din care o parte considerabilă (peste 100.000) locuiesc tradițional la baștina Președintelui Ucrainei – în Sudul Basarabiei,

avînd drept fundament denumirea oficială a limbii de stat în cele două state vecine și prietene ale Ucrainei – limba română în România și Republica Moldova,

CEREM:

unificarea celor două programe de învățămînt existente pentru instituțiile școlare cu predare în limba română și „moldovenească” din Ucraina într-o singură programă de învățămînt, prin trecerea tuturor acestor instituții școlare la învățămîntul conform programei pentru instituțiile școlare cu predare în limba română.

Cu respect,

Anatol POPESCU

Președinte al Asociației Național-Culturale
a Românilor din regiunea Odesa
„BASARABIA”

31 Martie 2015, Ismail